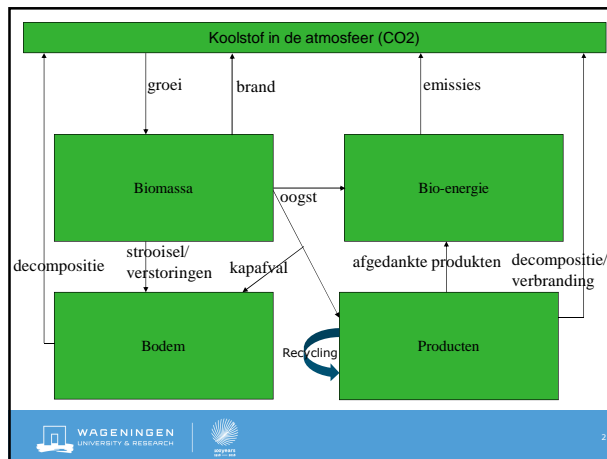

Klimaat-slim bosbeheer op landgoederen, wat is er mogelijk?

Mart-Jan Schelhaas
5 juli 2019

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

Gereedschapskist

www.vbne.nl/klimaatlimbosennatuurbeheer

Klimaatlim Bos- en Natuurbeheer

Beïnvloeden oppervlakte

maatregel	korte termijn	langere termijn	meetbaar?
geen ontbossing	behouden van voorraden en opnamecapaciteit	behouden van voorraden en opnamecapaciteit	+/-
bebossen	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	+
aanplant nieuwe landschapselementen	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	+
agroforestry	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	+

Bestaand bos			
maatregel	korte termijn	langere termijn	meetbaar?
stoppen met oogsten	meer staand volume, minder producten	verzadiging, risico op verstoringen	+
meer oogsten	minder staand volume, meer producten	hogere groei?, meer producten en substitutie	+/-
stimuleren verjonging	beperkt/iets minder staand volume	vergroten voorraad en opnamecapaciteit	+
omvormen naar snelgroeiend bos	minder staand volume	hogere groei, meer producten en substitutie	+
productie kwaliteitshout	beperkt/iets minder staand volume	meer voorraad in producten	-
productie bio-energie	minder staand volume, meer substitutie	hogere groei?, meer substitutie	+
meer resistent maken tegen verstoringen	beperkt/iets minder staand volume	minder kans op verliezen voorraad	-
rijk strooiselsoorten inbrengen	beperkt	hogere groei	+/-
bemesten/bekalken	hogere groei	hogere groei	+

Natuur

Behouden wat er is waar het kan

- Individuele bomen
- Bodem C

Maatregelen uitvoeren met oog voor klimaatimpact

- Chopperen ipv plaggen
- Is ontgronden echt nodig?
- Minimaliseren machinegebruik

Overig

- Isoleren gebouwen
- Inzet machines
- Zuinige machines, biobrandstof

Samengevat

- Het begint met goed groeiend bos
- Behouden van wat er is
- Klimaatimpact als onderdeel van breder plaatje functievervulling
- Tijdelijke bossen, slimme combinaties (agroforestry, waterberging)
- Alles wat je doet heeft een klimaatimpact
- Additionaliteit is niet altijd makkelijk aan te tonen